

CUPRINS

Calul	7
Frunza	13
Părăsită	17
Vulturul	21
Gâza	25
Cucoșul	29
Gândăcelul	33
Musculița	37
Tovarășii	39
Hoinar	43
Cât un fir de neghină	47
Luptătorii	51
Singuratecii	55
Filozoful	57
Călătoare!	61
Cântărețul	65
După asemănarea lor!	69
Cioc! Cioc! Cioc!	73
În fel de fel de fețe	77
Mai sus!	83
Voinicul!	85
Sărăcuțul!	89
Ca soarele!	93

Grivei.....	97
O rază	101
Când stăpânul nu-i acasă!.....	103
În curtea mea	107
Nedespărțite!	111
Pasere de noapte.....	113
Mărinimie.....	117
Fricosul.....	119
Căprioara	121

LUPTĂTORI

Soarta se vede că-i menise așa: să fie vecini și să fie dușmani. Și-amândoi cucoși frumoși.

Unul, negru – cu toate lucirile pe cari negru le poate da în mângâierea luminii. Gulerul și penele subțiri, moi ca mătasea, ce-i atârnavă de pe spate spre pinteni, băteau în verde ca fierea. Aripile, negru-aspru, ca mangalul. Pieptul luciu, cu ape tăioase, uneori sure, ca oțelul. Și penele lungi, mlădioase și întoarse ca niște arcuri, ale cozii, cu sclipiri albăstriei, ce se stingeau îndată. Numai deasupra capului cu ochi neliniștiți ca niște găze, creasta plecată, ștregărește, roșie, aprinsă ca para focului.

Celălalt, alb. Alb pieptul, cu unde brumate, ca argintul odoarelor vechi; albe aripile, un alb moale, ca al omătului de curând căzut; alb gulerul, cu vârfurile penelor puțin-puțin gălbui, ca suflute cu aur; albă coada bogată-n pene, ușoară, răsfirată. Și, deasupra capului cu ochi galbeni, plutitori în mărganeanul pleoapelor, o creastă carnoasă, bătută și roșie ca o garoafă.

Nu se puteau suferi; își aruncau priviri tăioase printre spărturile gardului; fiecare se silea să trâmbițeze mai înainte zorii zilei. Și totuși, prilejul nu-i adusese încă față-n față, să se măsoare. Astăzi însă clipa dorită de amândoi sosise pe neașteptate.

Cucoșul alb, cu găinile lui, ieșise pe tăpșanul¹ de din dosul casei, la scurmat. Era o zi frumoasă de primăvară, pământul era jilav, plin de mustul din care se și hrănea cea dintâi urzeală a lăvicerului ierbii.

Cum scurma așa cucoșul, își auzi tovarășele șoptind. Ridică semeț capul și, drept înainte, de partea cealaltă, vrăjmașul negru se proptise, gata de luptă. Găinele se opriră; înțeleseseră că aveau ceva de privit.

O scăpărare și s-au repezit. S-au oprit față-n față, cu gâturile întinse, cu penele gulerelor zburline, cu aripile puțin desfăcute și date-napoi. Cel negru bătu o dată din piteni și se loviri piept în piept; apoi se dezlipiri repede și, cu capetele pe spate, se avântară din nou, prinzându-se în gheare, izbindu-se scurt, aprig, cu aripile-n coapse.

Erau grozav de voinici amândoi: cel negru ceva mai iute, cel alb mai cumpătat.

Și iarăși se deteră-napoi, cu gâturile întinse de mai să se desprindă din trup. Ca și cum i-ar fi suflat o dată vântul, așa s-au ridicat de la pământ. Se îndesară pene-n pene, căutând să se apuce cu pliscul, să se sfâșie cu ghearele. Se feriră pe urmă în lături, săriră unul deasupra celuilalt, ca și cum ar fi vrut să se răpească-n văzduh; și-n sfârșit se țintuiră locului. Cel negru prinse creasta dușmanului în ascuțișul pliscului; cel alb îi înfipse gheara-n gât. Plini amândoi de sânge, tremurând, stătură așa până când durerea îi învinse; atunci se smunciră înapoi, pândind clipa când să se răpuie.

Sângele clocoti deodată în trupul amândurora; ochii le vedeau roșu; turbați, se năpustiră, de astă dată pe viață și pe moarte.

¹ Loc neted și ierbos, aflat de obicei la marginea unei păduri sau în apropierea satelor (n. red.).

Strânși în gheare ca-n niște clește, cu pliscurile împlântate unul în carnea celuilalt, se rostogoliră la pământ și iar se înălțară aprigi, în picioare. Săpară pământul cu pintenii, și țărâna sărea împrăștiată. Penele, negre și albe, zbârlite, smulse, resfirate, se amestecaseră-n lupta abrașă¹, că trupurile lor se contopiseră, alcătuind parcă o floare ciudată, o floare chinuită de furtuna ce-i împrăștia petalele-n vânt.

Dar puterile li se sleiră. Niciunul nu biruise. Se mai încordară o dată și se descleștară doborâți, însângerați, răsuflând cu greu. Din creasta celui alb se prelingeau picături de sânge. Pe pieptul celui negru se așternuse o dungă roșie, de care se lipise o pană albă din haina potrivnicului.

Și cum steteau așa, găinele se apropiară, mulțumite, mândre parcă fiecare de stăpânul lor; îi înconjurară. Iar luptătorii, după ce se mai priviră o dată, ca și cum și-ar fi zis: „Pe mâine!”, se depărtară țațoși, fiecare în mijlocul alaiului său.

Convorbiri literare, an. XLIV, nr. 1, ianuarie 1910

¹ Eșuată, fără niciun rezultat (n. red.).

SINGURATECII

Pe lacul luciu din grădina cu florile neclintite de nicio adiere, cu crengile nestrăbătute de niciun foșnet, pe lacul adormit că pare o uriașă lespede de cristal ce acoperă o altă grădină fermecată, lebăda – bărbatul rămas singur – trece ca o închipuire, alb ca zăpada, cu aripile ca două scoici de argint, cu gâtul lăsat între ele, subțire, ondulat ca toarta unei amfore. Paserea plutește lin, și în ea parcă poartă, rătăcit, sufletul unei ființe duse de pe lume.

Sus, pe bolta adâncă, stelele au pălit; în haosul albastru, luceafărul sclipește tainic, strălucitor, purtând parcă în văpaia lui viața tuturor lumilor cerești, a lumilor veșnic călătoare în necuprinsul firii.

Și cum, jos, lebăda sidencează fața apei, sus, luceafărul luminează întinsul tăriei. Numai ei doi sunt pâlپايرile nopții acesteia, în cari lumea pare adâncită într-un somn de moarte.

Amândoi rătăcesc singuri, amândoi străjuiesc singurătatea, mistuindu-se în tăcere, mândri, deopotrivă de reci, deși unul, bulgăre de gheață, celălalt, pară de foc. Și se cunosc, se văd în fiecare seară, merg unul către altul și se-ntâlnesc; din înalt, luceafărul își scoboară raza jos, în adâncul apei, unde răsare ca un mugur de aur.

Iar paserea se apropie de scânteia picurată din cer și plutește ușor împrejurul ei, mai întâi în cercuri largi, apoi în rotiri tot

mai strânse, tot mai strânse, până ce se oprește drept deasupra
răsfrângerii stelei; și-atunci, din mugurul de aur, pare că se des-
face dintr-odată o floare plutitoare, o floare măiastră de argint.

Și astfel stau de se privesc: sus, lebăda de aur a cerului, jos, lu-
ceafărul de argint al apelor.

Luceafărul, an. IX, nr. 4, 16 februarie 1910

FILOZOFUL

E mare, negru ca întunericul; numai vârfurile labelor sunt albe, ca și când lumina zilei i le-ar fi pătat într-adins. Din capul cu fruntea puternică, mare, ochii verzi înfloresc noaptea ca două scânteii. E cel mai frumos motan al târgului. Dar de frumusețea lui nu-și dă seama – de bărbăția lui însă, da; pentru aceea, în ceasuri de veghere, când i se pare că-și zărește chipul în talerul lunii, și-și vede înfățișarea bărbătească, simte un fior ce-i străbate prin spate și-l ondulează, de mândrie, până-n vârful cozii.

Trăiește singur. Ziua stă ascuns cum poate și unde poate. Ziua doarme; numai când sosește ceasul prânzului, cari îi vine singur în labă, se trezește, morocănos.

Căci mâncarea nu l-a ispitit niciodată. Să bei și să înghiți aer când ți-e sete de înălțimi ametoitoare, aceasta e adevărata hrană, dar aceasta-i o taină pe cari numai el o știe. Când ziua fuge din fața nopții, el pornește; atotstăpânitor, pășește măreț, peste acoperemintele întregului târg. Se plimbă de la un capăt la altul al mahalalelor, căci n-are dragoste deosebită pentru niciun colț. De-aici ca și de-acolo firea lui îl îndeamnă mereu aiurea.

În sufletul lui nu tresare nimic, decât în cele câteva zile când dragostea îl chinuiește. Căci dragostea e pentru toți același veșnic chin. Și niciodată nu se simte mai fericit decât după nopțile acestea de zbucium, când, liniștit, gândește la ele cu dezgust.

Numai farmecul nopții îl îmbată. Când târgul se cufundă-n tăcere de moarte, el veghează, de sus, de pe streșina vreunei case. Și privește. A văzut multe: întâlniri ferite, în colțuri de grădini; rugăminți duioase, de după ferrești deschise; îmbrățișări pătimășe, în unghere de ziduri; despărțiri sfâșietoare, în praguri de uși. O întregă țesătură de patimi, ca și sus, în lumea acoperișurilor, cu deosebire că jos firul patimilor se torcea mereu, fără de niciun răstimp. Și-n schimb liniștea cerului cum

Îl minuna! Niciun frământ, niciun zbucium; cunoștea cerul și-l citea ca pe o carte. Știa când răsare luceafărul; când pornea la drum carul mare; când își încorda strunele lira; când își aduna puii cloșca. Era un astronom. Și de sus, de unde sta, i se părea câteodată că și el făcea parte din lumea aceea, că-mprejurul lui se-nvârtesc toate, prietenoase, înțelepte, tăcute ca și el.

Și era fericit.

Singura ființă fericită! Iar când zorii mijeau, și când, liniștit, urca acoperământul să se strecoare iarăși în noaptea vreunui pod, gândea, mulțumit, că n-are nicio îndatorire către nimeni, cum nimeni n-avea către el.

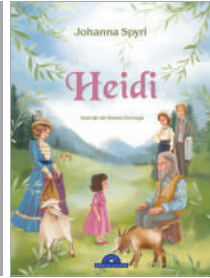
Și cugeta: „Fericirea e să nu fi al nimănui, nimeni să nu fie al tău – să trăiești singur: tu, și cerul deasupra.”

Luceafărul, an. IX, nr. 4, 16 februarie 1910

Emil Gârleanu le dă glas păsărilor, animalelor și plantelor, imaginând ingenios peripețiile prin care trec acestea. Calul, găza, gândăcelul, frunza, cocoșul și toate celelalte ființe necuvântătoare din ogradă sau din natură le oferă micilor cititori și astăzi, la peste un secol de la prima apariție a volumului, o lecție cu adevărat importantă despre grijă și empatie față de restul viețuitoarelor.

ÎN ACEEAȘI COLECȚIE:

ISBN: 978-973-128-965-6

9 789731 289656

9+

www.edituracorint.ro